A.° 1853. N.° 108.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

Woensdag den 3 Augustus.

DE KERKELIJKE BEWEGING IN DE NEDERLANDEN.

Er was een tijd waarin Protestanten en R. Katholieken [illegible] maatschappelijken omgang hielden. Van proselieten-jagt hoorde men als eene bijzonderheid spreken en elkander uit godsdienstijver in nering en handtering te benadeelen, daaraan werd schier niet gedacht. Het ging dan ook den R. Katholieken, in handel en nijverheid, zeer wèl en hun ijver en spaarzaamheid werden hier goed beloond.

Helaas zoo is het *geweest!*

Thans is de bevolking des Rijks verdeeld in twee groote godsdienstige partijen, die elkander bestrijden, zoowel op Maatschappelijk en Staatkundig als op Kerkelijk grondgebied, en hoe dit schaadt en vervreemdt in een Land, zoo klein als het onze, en in het dagelijksch leven, waarin men elkander zoo goed kent en zoo elk oogenblik om wederzijdsch belang of tot uitspanning ontmoet, is duidelijk genoeg op te merken.

Van waar die verdeeldheid?

'T Zou moeijelijk zijn hierop een bepaald en beredeneerd antwoord te geven. De oorzaken daarvan, soms zoo weinig beteekenend in aanleiding, als groot in gevolgen, mierven met den tijd en de herinnering weg en 't zijn slechts enkele feiten, die veel opspraak maakten, waarvan de naklank onder het Volk bewaard bleef. Zeker is het echter, dat van lieverlede, vooral onder de R. Katholieke bevolking, een meer ernstig practisch godsdienstig leven werd opgemerkt, 't welk al spoedig nadeeligen invloed had op haren Maatschappelijken omgang met de Protestanten, dat er allengs eene verwijdering ontstond die de wederzijdsche vriendschap verkoelde en dat men op elkanders godsdienstig gebied naauwkeurige verkenningen deed, ten einde daarop veroveringen te maken.

Wat daarvan te verwachten was, geschiedde: de pers nam de zaak op haar uitgestrekt en publiek domein en [illegible] hoek ook [illegible] weinigen bekend, onder de aandacht der Natie, hekelde hier, spotte dáár, waarschuwde dezen, dreigde genen en maakte zoo de hartstogten der godsdienstige ijveraars warm en de slapenden en onverschilligen wakker. Bedroevend voor den Christen, die de liefde als het voornaamste gebod acht, was de strijd, die al heviger en heviger werd en somtijds der heilige zaak, waarvoor zij gevoerd werd, geheel onwaardig. Niet lang duurde het, of de bekeeringszucht van Rome heette gesteund te worden door groote materiële kracht, en toen werden er onderscheidene Protestantsche genootschappen opgerigt, om met gelijke wapenen het gevaar te keeren niet alleen, maar ook, waar 't noodig mogt zijn, aanvallenderwijze op te treden.

Zóó werd de spanning al grooter en grooter, en spoedig hoorde men van de organen der R. Katholieke bevolking bittere klagten over stelselmatigen aanval en stoffelijke onderdrukking van de zijde der Protestanten. Deze beantwoordden die beschuldigingen met tegenverwijt. „Gij waart de aanvallende — wij bleven lang, al te lang, de lijdelijke partij!" was hunne taal: „gij hebt ons lang genoeg gejaagd, en nu wij ons omkeeren tot verzet en des noods tot aanval, klaagt gij; dat is onregtvaardig: gij ontvangt uw loon!"

Al breeder en dieper werd de klove die de beide gezindheden scheidde en betreurenswaardiger werden de gevolgen, die zich daarvan op het gebied der staatkunde en in het maatschappelijke leven openbaarden. Het jaar 1848 bragt weinig verandering in dien toestand, hoewel het liberaal regerings-systeem, 't welk het aan Nederland schonk, [illegible] niet ongevallig [illegible] was er gesproken over eene herstelling der bisschoppelijke hierarchie hier te Lande. Of de R. Katholieke bevolking die zoo vurig wenschte, was bij het publiek een geheim, doch dat onze tijd tot de verwezenlijking dier kerkelijke organisatie, bij zoo hoog opgevoerde spanning der gemoederen, geheel ongeschikt was, het geloof van ieder verstandig man, behalve, zoo 't schijnt, dat van den heer mr. *van Sonsbeeck*, in 1852 minister van buitenlandsche zaken en tevens belast met het beheer van het departement voor de R. Katholieke Eeredienst.

In zijne betrekking, door het Hof van Rome over de herstelling der R. Katholieke hierarchie hier te Lande geraadpleegd, achtte de heer *van Sonsbeeck* den tijd gunstig om tot dezen maatregel onverwijld over te gaan! Hoe gaarne zou men eens willen weten, wat de afgetreden Minister, die beter dan iemand, althans zoo goed als de schranderste waarnemer van den volksgeest, wist, in hoe gespannen houding R. Katholieken en Protestanten tegen over elkander stonden, toch kon bewegen tot het geven van zulk een raad.

De Paus volgde dien, benoemde Bisschoppen en hield daarbij eene allocutie, wier inhoud hier bekend moest worden, de Nederlandsche nationaliteit en het Protestantsche gevoel krenkte en de reeds brandende fakkel der tweedragt verspreidde hare verwoestende vlam nog heviger door het geheele Land. De Protestantsche bevolking beklaagde zich over 's Pausen taal bij den Koning, en vroeg dringend om wettelijke bescherming tegen Rome's overmoed. Het Ministerie, onder welks bestuur de R. Katholieke hierarchie werd hersteld, onderging dien ten gevolge eene wijziging, de Tweede Kamer werd ontbonden, eene nieuwe verkozen, en bij deze al spoedig een wetsontwerp ingediend, regelende [illegible] der Regering op de verschillende Kerkgenootschappen.

Dat wetsontwerp zal weldra bij de Kamer in openbare behandeling komen.

Ziedaar in groote trekken de kerkelijke beweging in Nederland geschetst, eene beweging, die gewis tot in haar jongste stadium opgenomen in, en doorgevoerd werd naar het systematisch plan, volgens hetwelk Rome in geheel Europa afbreekt en opbouwt.

Opmerkelijk is het, dat onze redenerende en beschouwende dagbladen, het *Handelsblad*, de *Nieuwe Rotterdamsche* en *Arnhemsche Couranten* enz. het niet noodig of gepast hebben geoordeeld, om, bij hunne beoordeeling van het bewuste wetsontwerp, de kerkelijke beweging in het Buitenland in verband te brengen met die in ons Rijk. Of kunnen zij er dat niet in vinden? Meenen zij, dat al de feiten hier zoo geheel alleen staan en er niet de minste stelselmatige verwantschap aanwezig is, tusschen deze en de gebeurtenissen in den vreemde?

Wat in Pruissen geschiedt en in Baden, in Zwitserland en in België; — de eischen der Boven Rijnsche Bisschoppen, die ontslagen willen zijn van alle Staatstoezigt over de Kerk, en het verzet der Regeringen daartegen, — dat alles wordt door die dagbladen onder de buitenlandsche berigten slechts ter loops, als of het een gewoon moord- of brand-, speelbank- of comedieberigt was, aangestipt. Aan eene bekwame en onpartijdige pen op te dragen, om daarvan een aaneengeschakeld verhaal te geven, het verband tusschen die zaken na te sporen en daaruit die gevolgtrekkingen voor de toekomst te maken, welke zich aan een helder denkend hoofd als van zelve opdoen, schijnt beneden het journalistisch standpunt van die zoogenaamde tolken der publieke opinie. Wel leende het *Handelsblad* zich onlangs tot tolk van de *Indépendance* [illegible] over een wetsontwerp, dat de uitoefening [illegible] zoo onder voogdij moest stellen, maar de waardige teregtwijzing, door datzelfde blad aan de Ultramontaansche partij in België gegeven, toen ook deze dat wetsontwerp door het slijk sleurde, — waarom nam het *Handelsblad* die niet op in zijne kolommen?

„Gij wilt *vrijheid* van godsdienst (zeide de *Indépendance* tegen de Ultramontaansche partij) waar gij de minderheid uitmaakt. Waarom eischt gij ze dan ook niet ten behoeve der Protestanten in Italië? Verklaar althans luide, dat gij de vervolging, om des geloofs wille, waaraan zij in die Landen ten doel staan, afkeurt! Gij zegt, dat de Nederlandsche Katholieken, als het wetsontwerp op de Kerkgenootschappen tot wet mogt worden, zich niet aan hare bepalingen zullen kunnen onderwerpen. Wij hebben betere gedachten van de Nederlandsche Katholieken! Als zij alles gedaan zullen hebben, wat zij langs den wettigen weg kunnen doen, om de aanneming van het ontwerp te beletten, maar te vergeefs! dan zullen zij als gehoorzame onderdanen de wet naleven." Waarom houdt het *Handelsblad*, het meest gelezen blad in ons Rijk, dat zijne abonnés bij duizenden telt en tot die duizenden gedurig spreekt over onze buiten- en binnenlandsche staatkunde, over ons armwezen, openbaar onderwijs enz. enz., zijnen lezers niet op de hoogte van den zoo gewigtigen strijd over het onderwijs, in België gevoerd tusschen de Constitutionele Regering en de Ultramontaansche partij? Of meent het, dat daaruit voor Nederland geene waarschuwing, geene lessen zijn te trekken?

„Onzalige godsdienst-twisten!" roepen vele onzer liberale bladen in vrome bekommering en het *Handelsblad* voegt er gemoedelijk en medelijdend bij, met het oog op de bekende manifestatie: „misleide, bedrogen Protestanten!" maar het spare zich die aandoening. Eerst leere het te verdienen dat de Protestanten er eenige waarde aan hechten.

De weg daartoe is, dat het den gang der kerkelijke beweging geleidelijk volge, zóó kome tot de Protestantsche manifestatie en tot het wetsontwerp dat thans in 's Lands raadzaal ter tafel is, en dan onpartijdig over wederzijdsche handelingen oordeelende, openbare, wat, naar zijn inzien, de geest des tijds van den Staat tegenover de Kerk eischt. Het *Handelsblad* weet, hoe de ultramontaansche partij in Frankrijk, in Oostenrijk, in Sardinië, in Zwitserland, in Duitschland, in Engeland, in België, woelt en werkt, het weet, dat zij ook hier niet stil zit, maar daarover heeft het voor de Natie geen woord van waarschuwing of raadgeving.

De pen brandt in zijne vingers, om de *Amsterdamsche Courant*, als die optreedt voor Protestantsche belangen, aan te vallen en zoo mogelijk te dooden, maar koud en krachteloos is het tegenover het ultra montaansche dagblad *de Tijd*. Oogenblikkelijk staatkundig belang alleen legt het *Handelsblad* het zwijgen op, als *de Tijd* open en stout verkondigt, wat hij eischt, want er bestaat immers niet de minste overeenstemming des harten tusschen de redactiën dier bladen? Zóó maakt het *Handelsblad* zich verdacht bij de Natie, zóó geraakt het in kwaden reuk, zóó ziet het zich door dezen en genen verlaten. Het zegt, boven de partijen te staan, maar zijn eenzijdig oordeel logenstraft die bewering. In de schatting van velen is het thans een partijblad, en het zal zich op een geheel ander standpunt moeten plaatsen om die meening in duizende harten levendig te verzwakken en te verdrijven.

„Onzalige godsdiensttwisten!" zeggen ook wij: „Mogt de tijd [illegible] naauwgezetheid zijne godsdienst uitoefende en de leer van liefde en vrede ook *beoefende* in het maatschappelijk en staatkundig leven. Maar helaas! de begrippen van de beide groote afdeelingen der Christenheid schijnen niet vatbaar voor verzoening. Hare houding tegenover elkander *moet* door eene wet worden geregeld, georganiseerd. Welnu, dan daarover eerlijk en rond gehandeld en gesproken! Onze innige overtuiging is het, dat de overgroote meerderheid der Protestantsche en R. Katholieke bevolking van ons Rijk in vrede en eendragt met elkander wenscht te leven, en dat kunnen zij, als geen overdreven ijver meer vraagt dan hem toekomt, of eischt dat de regten van anderen worden verkort. Vrijheid om God te dienen in kerk en in huis, om zijne kinderen in het geloof des ouders op te voeden,..... er is geen beschaafd echt Nederlander, die gelooft dat de Staat hem dat zou willen ontnemen, die er aan denkt om anderen daarvan te berooven. Maar er zijn die meer vragen; — de gemoederen zijn verontrust voor de toekomst. Daarom zal de wet tusschen beide treden en de grenzen trekken waar binnen een iegelijk zich op zijn kerkelijk gebied kan bewegen, en 's Volks Vertegenwoordigers zullen beoordeelen of die wet, door de Regering aangeboden, dat doel, naar regt en billijkheid, kan verwezenlijken. Dat zij het doen met wijsheid en gematigdheid, met angstige bezorgdheid voor een iegelijks regt en een iegelijks geweten, maar dat zij ook luisteren naar de geschiedenis, en oorzaak en gevolgen opsporen en beteekenen! De wetgever moet terug- en vooruitzien en daaruit leeren wat het *heden* eischt.

Zoo kan er een werk worden gewrocht, dat bevredigt en verzoent, — een werk, beter en heilrijker, dan dat der partijen, die dikwijls zoo oppervlakkig oordeelen en zoo hartstogtelijk handelen.

[illegible] tot stand brengen, die de gemoederen geruststelt, dan worden er gewis andere maatregelen genomen, die veel verderfelijker zullen zijn voor het maatschappelijk en materieel leven in Nederland, -- dan zullen de kerkelijke genootschappen zelven dammen en verschansingen opwerpen om elkander daaruit te bestoken, dan zal de klove die hen scheidt nog breeder en dieper worden gegraven en elke partij zal alles aanwenden om de andere te benadeelen en te verzwakken, ten einde te blijven wat zij is of heerschappij te voeren op den Vaderlandschen grond.

v. W.

BUITENLAND.

BATAVIA den 8 junij.

Gedurende de maand april dezes jaars is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen de som van *f* 389,580 : 1½. De opbrengst der vier eerste maanden van dit jaar bedraagt *f* 1,965,539 : 15½, waaronder aan regten op Gouvernements-producten en aan terugbetaalde regten *f* 496,579 : 98½, zoodat de zuivere opbrengst heeft bedragen *f* 1,468,959 : 10½. Over de vier eerste maanden van 1853 is minder ontvangen dan gedurende die maanden in 1851 *f* 348,578 : 23½ en minder dan in 1852 *f* [illegible].

— Te rekenen van 1 julij 1853, wordt afgeschaft het territoriaal-regt, dat krachtens het besluit van den Commissaris-generaal, van 14 october 1833, wordt geheven op de koffij en peper bij den uitvoer te Benkoelen.

— De belasting op de bazaars en warongs in de afdeeling Krawang is, bij besluit van den gouverneur generaal van 8 junij, afgeschaft. De politie op de bazaars wordt, onder [illegible] hoofden der naastbij gelegene kampongs.

— Van regeringswege is bepaald, dat een grondig plaatselijk onderzoek zal worden ingesteld, naar den mineralogischen rijkdom van het eiland Batjan in het algemeen, en bijzonder in steenkool, koper en goud; naar de vatbaarheid der aanwezige mineralen voor exploitatie, naar de regten van den Sultan van Batjan en de bevolking op de voor exploitatie geschikte gronden, en de daaruit volgende aanspraak op schadeloosstelling, en eindelijk, naar het bedrag van het kapitaal, dat voor de behoorlijke ontginning van dien grond vereischt wordt. Het geologisch gedeelte van dit onderzoek is opgedragen aan den adspirant ingenieur bij het mijnwezen *S. Schreuder*, en het overige aan den resident van Ternate.

— De inschrijving krachtens gouvernements-besluit van 27 januarij ll., over geheel Nederlandsch Indië ten behoeve der bewoners op de Molukkos geopend, heeft eene som bedragen van *f* 15,533 30. Hieronder is niet begrepen de zuivere opbrengst van een te Batavia gegeven concert *f* 5,366.60.

— Den 1 junij is te Batavia overleden de heer *J. J. Perié*, ridder der militaire Willemsorde 4de klasse en der orde van den Nederlandschen Leeuw, generaal majoor titulair, kommandant der 1ste groote militaire afdeeling op Java. Zijn stoffelijk overschot is met groote statie en met de eerbewijzingen voor zijnen hoogen rang bepaald, te Batavia ter aarde besteld.

PARIJS den 31 julij.

Gisteren middag is op het paleis van St. Cloud een prachtig diner gegeven, dat werd bijgewoond door koningin *Maria Christina*, prins *Jérôme Napoléon*, prins *Napoléon*, prinses *Mathilda* en den hertog van *Rianzares*. Na het diner begaven HH. MM. zich met hunne gasten naar den schouwburg van het paleis, waar *le Mari à la campagne* werd opgevoerd. Die voorstelling werd door vele andere aanzienlijke genoodigden bijgewoond.

— In het half officiële Parijsche dagblad *Patrie* leest men thans het volgende: „In ons nommer van 30 julij deelden wij mede, dat het door den heer *von Bruck*, den internuntius van Oostenrijk, aangeboden ontwerp van transactie, van wege de Hoven van Parijs en Londen, het onderwerp zou uitmaken van een ernstig en rijp onderzoek. Onze gedachten zijn verwezenlijkt. Men verzekert ons dat de voorwaarden van schikking, door den Oostenrijkschen afgevaardigde voorgeslagen, de goedkeuring niet hebben verworven der Hoven van Frankrijk en Engeland, ook zelfs niet die van Oostenrijk. Andere ontwerpen van transactie worden thans te Weenen bewerkt door de vertegenwoordigers der groote Mogendheden. Wij wenschen dat zij ten grondslag zullen hebben de voorloopige ontruiming der Vorstendommen, wat de kiesche en moeijelijke zijde van het vraagstuk is."

Uit deze nota blijkt genoeg, dat men wel heeft gedaan met geen onbepaald geloof te slaan aan de depêches, na de aankomst der stoomboot *Caradoc* van Marseille herwaarts overgezonden, en volgens welke het Oostersche vraagstuk als geheel geschikt moest worden beschouwd.

Volgens den *Courrier de Marseille* van den 29 dezer zijn door de stoomboot *Caradoc* onder anderen de volgende berigten uit Konstantinopel aangebragt: „De Engelsche stoomschepen *Retribution* en *Furious* waren in de wateren van Konstantinopel geankerd; de *Inflexible*, welke in de Dardanellen schade had bekomen, werd in de haven der Turksche hoofdstad hersteld. Den 14 julij had de admiraal *Dundas*, met al de kapiteins van het esquader, eene verkenning tot Gallipoli gedaan; bij zijne terugkeering had bij het fort Chenek naauwkeurig geïnspecteerd, dat het belangrijkste is hetwelk de Turken op de Aziatische kust bezitten. Lord *Redcliffe* werd te Besika verwacht; op zijne terugreis moeste de admiraal *Dundas* hem naar Konstantinopel vergezellen."

De naar Marseille bestemde paketboot *Chaptal* is eergisteren wegens tegenwind te Toulon binnengeloopen; zij heeft Konstantinopel den 23 dezer en derhalve drie dagen later dan de *Caradoc* verlaten. Den inhoud der door haar aangebragte tijdingen kent men nog niet, doch het gerucht wilde, dat zij door den Sultan onderteekende voorstellen van den Oostenrijkschen Internuntius overbragt; al bevestigde dit berigt zich, zou het toch van geene groote beteekenis zijn bij de weigering der ratificatie, welke volgens de half officiële Fransche dagbladen heeft plaats gehad. Nadere berigten moet men thans uit Weenen te gemoet zien, dewijl de onderhandelingen daar plaats grijpen.

— Uit Alexandria wordt den 20 dezer het vertrek gemeld van het esquader en de troepen, welke de Onderkoning den Sultan toezendt om hem in geval van oorlog de behulpzame hand te bieden. Tevens wordt gewag gemaakt van eene sterke gisting onder de Muzelmansche bevolking in Egypte.

KEULEN den 1 augustus.

De Koning van Pruissen is eergisteren naar de provincie Pruissen afgereisd.

— Zoo veel houdt men te Berlijn ten opzigte der Oostersche questie minstens voor zeker, dat Rusland de bemiddeling der overige Groote Mogendheden, in hare geschillen met de Porte, althans niet onvoorwaardelijk van de hand heeft gewezen, hetwelk reeds eene groote schrede op den vreedzamen weg zou zijn.

Ook in Syrië stijgt het fanatismus der Turken. De Gouverneur van Damascus heeft de voornaamste Turksche en Christeninwoners bij zich ontboden, om hen tot eendragt te vermanen, en de Gouverneur van Aleppo heeft dertig der hevigste aanhitsers tot haat tegen de Christenen in hechtenis doen nemen.

BINNENLAND.

's GRAVENHAGE den 1 augustus.

HH. KK. HH. prins en prinses *Hendrik* hebben gisteren morgen de godsdienstoefening in de kerk der Evang.-Luthersche-gemeente bijgewoond, onder het gehoor van ds. *K. N. Meppen*.

— De heer mr. *G. L. Kniphorst*, onlangs benoemd tot raadsheer in het Prov. Hof in Drenthe, heeft heden in eene openbare zitting van den Hoogen Raad, kamer van vacantie, als zoodanig de gevorderde eeden afgelegd.

— In de residentie is aangekomen de heer *J. C.* graaf *du Monceau*, bevelhebber van de brigade kavalerie, belast met het algemeen toezigt over het korps maréchaussée, buitengewoon adjudant van Z. M. den Koning, ten einde eene inspectie te houden over het regement dragonders, alhier in garnizoen.

— Naar men verneemt zou men een vervalschten coupon, groot *f* 1. 48½, van het administratie-kantoor van de wed. *H. F. Tjeenk c. s.*, te Amsterdam, ontdekt hebben, waarvan de cijfers en letters veranderd zijn in de som van *f* 24. 75.

's GRAVENHAGE den 1 augustus.

Bij Koninklijke besluiten van den 29sten ll. is aan jonkh. *P. F. von Siebold*, kolonel titulair van den staf van het leger in Nederlandsch Indië, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van Franz Joseph, hem door den Keizer van Oostenrijk verleend, en is aan den heer *D. Uyttenhooven*, wethouder der stad Vlissingen en notaris aldaar, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van den Rooden Adelaar 4de klasse, hem door Z. M. den Koning van Pruissen geschonken.

Bij besluit van den 30sten ll. heeft Z. M. goedgevonden: 1°, aan de na te melden officieren bij de rustende schutterij, in de provincie Zuidholland, op hun verzoek, eervol ontslag te verleenen, te weten: in het 1ste district, 1ste bat., 1ste comp., aan *R. J. Groll*, als 2de luit., wegens verandering van woonplaats, en in het 3de district, 2de bat., 3de comp., aan *D. van Wilgen* Jz., als kapitein; — 2°, te benoemen: in het 1ste district, 1ste bat., 1ste comp., tot 2den luit. *H. W. Heyman*; 3de district, 2de bat., 1ste comp., tot 1sten luit. *J. C. van Kerkwijk*, en zulks bij overplaatsing in dien rang naar de 4de comp. van het bat.; 3de comp., tot kapitein *L. Varossieau*, thans 1ste luit. bij de 1ste comp., en 4de comp., tot 1sten luit. *K. N. Hangeveld*, thans 2de luit., en tot 2den luit. *J. W. Rösener Manz*, thans schutter.

Bij Zr. Ms. besluit van den 21sten ll. is tot lid der commissie van administratie over het burgerlijk en militair huis van verzekering te Maastricht benoemd de heer mr. *Mathieu Victor Nijst*, lid der Provinciale Staten van Limburg, en regter-plaatsvervanger bij de arrondissements-regtbank te Maastricht.

Bij Zr. Ms. besluit van den 26sten ll. wordt: 1°, met den laatsten october 1853 eervol ontslag verleend aan den luitenant ter zee der 1ste klasse titulair *N. W. Jager* uit de betrekking van officier van werving te Amsterdam en *P. A. Rivery* uit de betrekking van intendant van de quarantaine-plaats op Wieringen; 2°, de heer *Jager* ter zake van langdurige dienst, met den 1sten november 1853 op pensioen gesteld, onder toekenning van een pensioen van *f* 1067 's jaars; 3°, de heer *Rivery*, ter zake van vijftigjarigen ouderdom, met den 1sten november 1853 op pensioen gesteld, onder toekenning van een pensioen van *f* 677 's jaars. Wijders wordt bij hetzelfde besluit de betrekking van intendant der quarantaine-plaats op Wieringen den 1 november 1853 aan den voornoemden heer *Jager* opgedragen.

Z. M. heeft bij besluit van den 22sten ll. goedgevonden, den 1sten luit. *J. Abbink*, van het wapen der marechaussée, ter zake van langdurige dienst, op pensioen te stellen en het bedrag daarvan te bepalen op *f* 700.

— De heer *P. Maas Geesteranus*, burgerlijk ingenieur te New-York, heeft zich, op uitnoodiging van den Minister van Binnenlandsche Zaken, belast met de zorg voor de belangen der Nederlandsche inzenders voor de tentoonstelling aldaar. Op den 25 junij jl. was het gebouw voor de tentoonstelling nog niet geheel voltooid, zoodat toen nog eenigen tijd moest verloopen, voor dat men tot het uitpakken en openstellen der ingezonden voorwerpen zou kunnen overgaan.

— Den 29sten jl. zijn van Regeringswege, ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, exemplaren verzonden van het verslag der commissarissen voor de Britsche visscherijen, wegens hunne verrigtingen over het jaar eindigende den 31 december 1852. Blijkens dat verslag zijn in 1852 498,787$^1/_2$ vaten haring gekaakt, 169,159$^1/_2$ gepakt en 283,526 uitgevoerd.

Het getal vaten, ingepakt naar de Hollandsche wijze, beloopt 146,295. Voorts zijn 103,873 vaten versch voor binnenlandsch verbruik verkocht, zoodat de geheele opbrengst van de Schotsche haringvangst voor het jaar 1852 602,660$^1/_2$ vaten bedraagt, dat is 122,755$^1/_2$ vaten minder dan in het jaar 1851.

In het jaar 1852 werden 102,976$^1/_4$ centenaars en 6886 vaten kabeljaauw en leng gedroogd en gezouten, en 18,994$^1/_2$ centenaars uitgevoerd.

De hoeveelheid voor dadelijk verbruik verkocht is [illegible] centenaars, zijnde 547 centenaars minder dan in 1851. De geheele vangst beloopt 162,132$^1/_4$ centenaars, zijnde 10,346 centenaars meer dan in 1851.

Het getal schuiten in 1852 voor de Schotsche visscherij gebezigd, is geweest 11,010, bemand met 41,187 koppen, terwijl het totaal der personen, die hun bestaan bij de visscherij vinden, 70,546 beloopt, zijnde eene vermeerdering van 96 schuiten en 249 manschappen, maar eene vermindering van 360 der laatstgemelde personen.

— De Minister van Finantien, gelezen hebbende onderscheidene missives, betrekkelijk de toepassing der wetten op het zegel en de registratie, op acten of verklaringen van *solvabiliteit*, betrekkelijk borgtogten, ten behoeve van de administratie der in- en uitgaande regten en accijnsen; gelet op art. 279 der algemeene wet van 26 augustus 1822, waarbij de cautien, ten behoeve der administratie, zijn vrijgesteld van het regt van registratie; op art. 9 der wet van 26 december 1833, op den accijns op den turf, waarbij is bepaald, dat de zekerheid, te stellen door dengene op wiens naam het biljet van verveening wordt afgegeven, vrij zal zijn van regt en registratie en zegel, op art. 16 der wet van 29 maart 1833 betrekkelijk den accijns op het gemaal, houdende, dat de door de molenaars te stellen zekerheid vrij zal zijn van regt van registratie en zegel, heeft bij resolutie van den 6 dezer goedgevonden en verstaan te kennen te geven, dat de voormelde vrijstellingen, voor de acten van borgtogt of zekerheid verleend, naar den geest der aangehaalde wetten, mede op de verklaringen van solvabiliteit, welke, bovendien, een deel van den borgtogt of van de zekerheid kunnen gezegd worden uit te maken, van toepassing zijn; dat zij, alzoo, wanneer zij niet reeds in de acten van borgtogt zelve voorkomen, daarachter, op hetzelfde gezegeld of ongezegeld papier, kunnen geschreven worden, terwijl daarop in geen geval regt van registratie moet geheven worden, moetende de alle vroegere beslissingen, welke met de onderwerpelijke [illegible] strijden, worden gehouden voor vervallen, zonder dat echter op het verledene moet worden teruggekomen.

Bij resolutie van den 8 dezer heeft de Minister van Finantien goedgevonden, met wijziging van het vroeger voorgeschrevene voor de herziening van voor aanpeil aangegeven turf te bepalen, dat, naar gelang de turf, welke gedeeltelijk los gestort en gestapeld is, bij de opneming bevonden wordt meer of minder vast in elkander te zitten, de vermenigvuldiging der kubiek-palmen, ter berekening van het getal tonnen, ook zal kunnen plaats hebben met 5½ of 6½.

— Burgemeester en Wethouders van 's Gravenhage hebben ter kennis van de ingezetenen gebragt, dat, ingevolge berigt van den heer Inspecteur over de artillerie van de marine, op dingsdag, woensdag en donderdag, den 2, 3 en 4 augustus, op het gewone proefveld, nabij het Kanaal naar Scheveningen, eene beproeving van geschut zal plaats hebben, ten gevolge waarvan de duinen ter zijde en langs de vlakte van Waalsdorp, in de rigting van Wassenaar, als onveilig zullen moeten worden beschouwd.

's GRAVENHAGE den 2 augustus.

De Koning heeft Hoogstdeszelfs commissaris in de provincie Noordbrabant, den heer *Borret*, op het daartoe door hem gedaan verzoek, een eervol ontslag uit die betrekking verleend.

Z. M. heeft den heer *R. van Maerlandt* benoemd tot notaris te Utrecht.

— Gisteren is eene buitengewone vergadering van den Raad der Ministers gehouden, zoo men verzekert, tot vaststelling van het antwoord der Regering op het verslag der commissie van rapporteurs, betrekkelijk het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de Kerkgenootschappen.

— De staf en de beide bataillons van het regement grenadiers en jagers, die zich naar het kamp van Zeist begeven, benevens het korps muziekanten van het regement, zullen, naar men verzekert, den 12 dezer uit de residentie derwaarts vertrekken.

ROTTERDAM den 2 augustus.

Aan het bureau van den burgerlijken stand alhier zijn in de afgeloopene maand julij aangegeven: geboren 305, overleden 234, levenlooze kinderen 15, gehuwd 6? paren, terwijl 1 echtscheiding heeft plaats gehad.

— Volgens de *Stoompost* zijn in de eerste algemeene Vergadering der Nederlandsche Landaanwinning-maatschappij, dezer dagen alhier gehouden, 23 actiehouders tegenwoordig geweest, te zamen een getal van 25,71? actien vertegenwoordigende. Uit het rapport, door den president, de heer *F. Spitaels*, voorgelezen, bleek dat, niettegenstaande de groote moeijelijkheden waarmede men te kampen had, de toekomst der maatschappij niet minder voordeelig is dan bij hare vorming. Bij de uitvoering der werken is gebleken dat de tot hiertoe gevolgde weg niet met de belangen der maatschappij strookt, daar het indijken van groote polders in de gegevene omstandigheden moeijelijk en kostbaar is. Het bestuur heeft zich tot bekende deskundigen, hier te lande en in Engeland, gewend, die het allen daaromtrent eens zijn dat, alvorens met de bedijking van polders voort te gaan en gronden aan de Schelde te ontwoekeren, men moet aanvangen met de voltooijing van het Kanaal door Zuidbeveland en de afdamming door de Ooster Schelde. Nadat het bestuur tot deze beslissing was overgegaan, is het met een geachten aannemer overeengekomen om deze werken voor eene bepaalde som uit te voeren, terwijl die aannemer tevens gehouden is, gedurende den tijd van de uitvoering dier werken, aan de actiehouders een interest van 4 percent voor de gestorte sommen uit te betalen. Verder is gebleken dat de werken der maatschappij voor de som, bij het oorspronkelijk maatschappelijk kapitaal bepaald, voltooid kunnen worden. Voorts heeft men ingezien dat het getal der directeuren onvoldoende is en de regeling der werkzaamheden iets te wenschen overlaat, waarom eenige veranderingen in de statuten zijn voorgesteld en aangenomen. — Het rapport van den Engelschen ingenieur *Bidder* luidde insgelijks ernstig. — Eenige operatien van meer finantielen aard zijn met gemeen overleg duidelijk verklaard. — Vóór de sluiting der vergadering heeft de heer *Micard*, namens de aanwezige aandeelhouders, het bestuur dank gezegd voor de zorgen en moeite, welke het zich, tot het overwinnen van moeijelijke omstandigheden, getroost heeft. De Voorzitter beantwoordde [illegible] heer *Masterman*, bankier te Londen, door wiens magtige medewerking alleen het bestuur tot dien gewenschten uitslag had kunnen geraken.

— Door den breeden Kerkeraad der Hervormde gemeente te Schiedam is gisteren, uit het vroeger medegedeeld zestal, het volgend drietal van predikanten geformeerd: dd. *H. Steenberg*, te Dirksland; *G. L. van Loon*, te Edam, en *J. Hoogkaas Herderschee*, te Nijmegen, en daaruit terstond beroepen ds. *H. Steenberg*, predikant te Dirksland.

— De kerkeraad der Hervormde gemeente te Kralingen heeft besloten, om aan alle Protestantsche ingezetenen der gemeente een adres ter teekening aan te bieden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, waarbij het wenschelijke en noodzakelijke van eene wet, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, erkend en ondersteund wordt.

— Bij den burgerlijken stand der gemeente Kralingen zijn in julij 1853 aangegeven: 11 geborenen, 8 overledenen en gehuwd 3 paren.

— Te Gorinchem is bij de herstemming de heer *W. C. M. Begram* tot lid van den Gemeenteraad gekozen. — Te Nieuwpoort zijn gekozen de heeren dr. *W. P. van Rhijn* en *L. van Leeuwen* Dz. en te Zevenhoven herkozen de heeren *B. Koeleman* en *G. J. van der Weyden*.

— Van wege de Nederlandsche Bank zijn, naar aanleiding van het Koninklijk besluit van den 9 junij 1852 (*Staatsblad* n°. 114), de volgende opgaven openbaar gemaakt: Omloopende bankbiljetten *f* 84,671,005, saldo's van rekeningen-courant *f* 20,486,674.51½; munt en muntmateriaal *f* 99,182,493.79.

— De Rijkstelegraaf tusschen Nijmegen en Maastricht is voor *f* 59,050 aangenomen door de heeren *Giesbers en Co.* te Roermond.

— Z. K. H. de Prins van Oranje wordt donderdag te Arnhem verwacht, zal aldaar zijnen intrek nemen in het hôtel *Bellevue* en het Nederlandsch zangersfeest, zaturdag en zondag te houden, met zijne tegenwoordigheid vereeren.

— Uit Veendam wordt berigt dat eene hen van den bakker *A. E. de Jonge* aldaar een ei heeft gelegd van de buitengewone zwaarte van 12 Ned. looden, en waarin zich een tweede ei bevond, welks schaal of dop nog harder was dan de buitenste.

— Den 31 julij was de waterhoogte te Arnhem 2 el 6 palm 5 duim en gisteren 2 el 5 palm 8 duim.

— Het gemeentebestuur en de ingezetenen van Lier, in de provincie Antwerpen, hebben een fraai gedenkteeken doen oprigten voor *Pieter Jacob Ceulemans*, een algemeen bemind Vlaamsch volksdichter, aldaar den 1 september 1774 geboren en den 24 september 1851 overleden. Voortdurend leefde hij in nederigen staat en verdeelde zijnen tijd tusschen den weversstoel en het maken van verzen, waarvan het eerste en nu en dan ook het andere tot voorziening in de levensbehoeften van hem en zijn gezin strekte. Gedurende zijne laatste levensjaren was hij blind, maar dicteerde zijne verzen aan een zijner zonen. De inwijding

van het gedenkteeken had laatstleden zondag, met veel plegtigheid en in het bijzijn van afgevaardigden uit een aantal letterkundige genootschappen des Lands, plaats.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 2 Augustus.

OVERLEDEN: J. Vriese, jm., 23 j. — A. Kerkhoff, wed. J. den Hoed, 75 j. — E. Uyttenhout, jd., 17 j. — G. Rotsteeg, z., 11 m. — J. deLigt, d., 2 m. — F. Wohrmann, z., 1 j. — L. Blessing, jd., 28 j. — J. Zimerman, z., 4 m. — C. M. Suerhoff, jd., 22 j. — W. van der Toorn, d., 8 m. — E. Kool, d., 7 j.

BEVALLEN: C. J. de Ridder, geb. Barlsen, twee levenl. z. — A. van Rijk, geb. Wolfhart, d. — C. P. Reichardt, geb. de Vos, d. — A. A. P. van Teylingen, geb. van Dongen, d. — M. J. van Hecke, geb. de Haan, d. — G. van Asperen, geb. de Jouwer, d. — B. J. Frikken, geb. Roodbeen, d.

Zeetijdingen.

Van ROTTERDAM uitgeklaard *Jan Daniel*, Rietbergen, naar Londen, en *Cornelia*, J. B. Goosens, naar Nantes.

Volgens een particulieren brief van BATAVIA, was aldaar bij het sluiten der jongste landmail een brief ontvangen van kapitein D. Keus, voerende het fregatschip *Europa*, van Londen n. Batavia en Soerabaija, meldende dat het schip den 5 junij in goeden staat zeilende was op de hoogte van Anjer (Straat Sunda); alles wel aan boord.

HELLEVOETSLUIS den 2 dezer. Gisteren namiddag uit zee *Plover*, R. H. Smith, van Middlesborough, en *Iyanhoe* (st.), G. Craib, v. Leith; de wind W. — Heden morgen uit zee *Eagle*, E. [illegible]

ZEILKLAAR te HELLEVOETSLUIS *Lusignano*, M. M. Vidulich, naar Newcastle.

BRIELLE den 2 dezer. Gisteren na posttijd niets gepasseerd. Heden voor posttijd naar zee *Batavier* (st.), W. Smith, n. Londen; *St. Kearan* (st.), D. M. Leish, naar Goole; *Star*, T. Ramsey, naar Londen, en *de Maas*, G. C. Baggus, naar Bergen. Uit zee *Argus*, W. Brebner, van Glasgow; de wind N. W.

MAASSLUIS den 2 dezer. Gisteren na en heden voor posttijd niets gepasseerd; de wind N. W.

BROUWERSHAVEN den 1 dezer. Uit zee *Taragon*, E. Charlton, van Shields, en *Gargano*, F. Caflero, v. Napels, beiden n. Dordrecht; de wind W.

TEXEL den 1 dezer. De wind W. Z. W. Uit zee *Stad Utrecht*, F. P. J. Jaski, van Cheribon; *Antje en Jansen*, A. A. Krol, van Ismaël; *Diana* (st.) en *Lord John Russell* (st.) van Londen, *Minister Thorbecke* (st.) van Hull, R. J. Kuiper van Grangemouth, en K. Mogensen van Riga; — gisteren nog J. Renouf van St. Vaast en H. W. Wortelboer van Dantzig. Vertrokken niets.

VLIE den 30 julij. Uit zee gisteren H. E. Boswijk van Wijburg, M. Lovius van Koningsbergen en A. L. Zwiering van Colberg. Vertrokken gisteren C. M'Dougall naar Newcastle, E. K. Sluiter naar Stettin, J. J. de Boer en W. H. Kraan naar Fredrikstad, en J. H. Swart naar Noorwegen; — heden T. C. Pluym naar Stockton, H. G. Niezing naar Umea, J. Askam n. Dantzig, O. Nickelsen n. Drammen, L. W. Möller naar Arendal, H. H. Sprik, H. A. Brouwer en D. G. Schuur naar Fredrikstad.

VLIE den 31 julij. De wind W. N. W. Uit zee *Egberdina Annechina* van St. Petersburg en *de Stoomvaart* (st.) van Hamburg. Vertrokken *Willem I* (st.) naar Hamburg.

VLISSINGEN den 1 dezer. Voor Antwerpen bestemd zijn alhier ter reede gekomen *Joseph*, Schipman, v. Callao; *New-York*, Wretman, van Havanna; *Howadji*, Balch, van New-Orleans; *Valorosa*, Costa, van New-York; *Romulo*, Consigliora, van Berdianska; *Nuova Providenza*, van Ismaël; *Celestina*, Gilete, van Marianöpel; *St. Léon*, Hostin, van Bayonne, en *Pervanche*, Michel, van Bordeaux.

AANGEKOMEN: Te KIEL 28 julij *Betje Pronk*, Vos, en te TRAVEMUNDE 30 dito *Emanuel*, Woltman, beiden van Riga. Te SWINEMUNDE 28 *Jonge Lieffert*, Hazewinkel, van Randers. Te DANTZIG 26 *Vlijt*, Heddes, van Hamburg; 27 *Allida*, Das, van [illegible] Antwerpen; [illegible] Te BOLDERAA 25 *Harmina*, Hazewinkel, v. Kopenhagen. Te SANDHAMN 24 *Sophia Augusta*, Pettersson, en te KOPENHAGEN 27 *Nicoline*, Hansen, beiden van Amsterdam.

VERTROKKEN: Van MACAO 3 junij *Jan van Hoorn*, Bouten, naar Batavia. Van LIVORNO 19 julij *Fenna Gerarda*, Struik, naar Antwerpen. Van SWINEMUNDE 28 dito J. J. Klok naar Londen, A. T. Ekamp naar Newcastle, en *Vier Gebroeders*, Vermeulen, naar Amsterdam. Van DANTZIG 27 J. T. de Jonge naar Bremen, H. H. Lever en E. J. Poort naar Amsterdam. Van BOLDERAA 24 *Drie Zusters*, de Jonge, naar Elseneur, en *Noordster*, van der Veer, naar Holland. Van ODENSEE 23 *Elschlea*, Albers, naar Amsterdam, en van AARHUUS dien dag *Gebroeders*, Kemper, naar Brabant.

UITGEKLAARD: Van NEWCASTLE 29 julij *Vereeniging*, van Vliet, n. Bilbao. Van STOCKHOLM 25 dito *Johan IJsbrand*, van der Wal, naar Holland.

Het barkschip *Duiveland*, kapit. J. C. Viersma, van Akyab te BATAVIA aangekomen, zou, volgens brief van daar van den 8 junij, na eenen nieuwen mast ingezet te hebben, naar Padang verzeilen, om eene lading koffij in te nemen.

ELSENEUR gepasseerd: Den 26 julij *Mercurius*, de Haan, van Petersburg n. Rotterdam; *Adolf Eduard*, Teensma, v. Fredrikshamn naar Middelburg; *Geertruida*, Huizing, van Libau naar Schiedam; *Elisabeth*, Brouwer, en *Dora*, Krohn van Port Kunda, en *Tananger*, Svendsen, van Riga, alle drie naar de Maas. Den 27 dito *Lucretia*, Bragt, van Wijburg naar Bristol; *Renske*, Mooi, van Werder naar Schiedam; *Salamanderen*, Cederberg, van Stockholm n. Dordrecht, en *Allida*, Harding, van Riga naar de Maas. Den 28sten *Elisabeth Mechtelina*, Wessels, van Werder naar Schiedam.

Bij BEVEZIER 28 julij *Alblasserdam*, P. G. Pott, van Hartlepool naar Batavia. — In de NOORDZEE 29 dito *Delft*, K. de Kok, van Rotterdam naar Swansea.

Bij PLYMOUTH 25 julij *Adrianus en Willem*, Scheeve, van Amsterdam naar New-York. Ter reede van PORTLAND 28 *Osprey*, Cokhorpe, van Amsterdam naar Patras. — Te LOWESTOFFE 29 *Alberdina*, Lever, van Groningen naar Londen.

Gepraaide Schepen:

Den [illegible] *Columbia*, A. J. Andresen, [illegible]

Den 7 junij, op 11 gr. 40 min. ZB., *Amboina*, H. Poort, van Rotterdam naar Batavia.

Cargalijsten.

Rotterdam.

SAMARANG, D. L. IMMINK, van *Batavia*, *Probolingo en Passoeroeang.*

3830 b. Koffij. 2549 kan. Suiker 795 sch. Tin en 736 b. Bindrotting, Nederlandsche Handel-Maatschappij.

EARL OF AUCKLAND, W. WINTLE, van *Londen.*

859 z. Guano, *Moes en Moens*; 2 b. Zijde, 617 z. dito, 15 v. Koffij, 21 v. Cocos-Olie, 1 pak, 1 k. Koopm. en 2 f. Wijn, *C. Hemmann en Co.*; 1 partij Sandelhout, *Koch en Vlierboom*; 15 k. Indigo en 1 k. Cochenille, *C. L. Roechling en Co.*; 12 k. Thee, *Havelaar en Taylor*; 54 pakk. Steenen, *P. A. van Es en Co.*; 40 v. Klei, 3 b. Vellen en 1 p. Koopm., *S. A. le Vino en Co.*; 1 b. Zijde, *J. P. de Cock*; 18 b. Wol, *C. L. Ringrose en Co.*; 1 v. en 1 k. Koopm., *W. P. Knaepen*; 4 Pompen, *J. Weldrager*; 1 p. Koopm., *J. B. Crol en Co.*; 1 p. en 1 k. Boeken, *A. Baedeker*; 2 p. Boeken, *Wed. Krap en van Duym*; 1 p. Koopm., *A. T. Sölling en Co.*, en 200 v. Koopm., Order.

EXPERT, W. ASKAM, van *Leith.*

1 lading Steenkolen, *C. Hemmann en Co.*

ARIEL, W. BEASLEY, van *Boness.*

87 ton Gietijzer en 17000 Ovensteenen, *C. L. Roechling en Co.*

ELIZA & MARIJ, G. HAWKSWORTH, van *Glasgow.*

1 lading Giet-IJzer, *S. A. le Vino en Co.*

FAVOURITE, J. AINSLIE, van *Boness.*

232 Hardsteenblokken en 18100 Ovensteenen, *A. T. Sölling en Co.*

IVER HVITFELDT, P. CHRISTENSEN, van *Bergen.*

101 ton Traan, *P. van Rossem*; 60½ t. dito, *A. Ficq en Zn.*; 18 t. dito, *Merrem en Co.*; 10 t dito, *Willemse de Bie en Co.*; 50½ t. dito, *Coomans, Born en Philippi*; 153 en 2/3 t. dito en 30 waag Visch, *S. A. le Vino en Co.*; 76 en 1/6 ton Traan, Order.

Amsterdam.

LUCIPARA'S, KLOPPENBURG, van *Batavia.*

983 kann. Suiker en 3373 b. Koffij, O. I. Maatschappij van Assurantie en Lijfrente; 100 k. Gember, *Toelaer en Co.*; 1145 boss. Bindrotting, *Bossevain en Kooy*; 559 kan. Suiker, 29 k. Indigo en 1000 stuks Huiden, Order.

STAD UTRECHT, JASKI, van *Batavia*

3675 b. Koffij, 2268 kan. Suiker, 785 schuitj. Tin en 2122 boss. Bindrotting, NHM.

CHRISTIAAN HUYGENS, A. J. INLOWER, van *Java.*

3210 b. Koffij, 1913 kr. Suiker, 595 sch. Tin en 910 b. Rotting, NHM.

BANTAM, KLEIN, van *Rio-Janeiro.*

278 heele k. Thee, 5000 matt. Cassia en 350 k. Gember, *H. G. J. Reynvaan*; 450 k. Cassia, *Toelaer en Co.*; 20 k. Galnoten, *H. van Rijckevorsel*, te Rotterdam; 600 k. Cassia en 50 k. Galnoten, Order.

ANTILOPE, G. M. GNODDE, van *Curaçao.*

162 p. Tabak, 90 v. Divi Divi en 1 partij Verwhout, *J. J. en H. van der Meulen.*

IJSTROOM, N. D. STEENVELD, van *Suriname.*

130 v. Suiker, *Broen en Co.*; 40 v. dito en 28 st. Hout, *G. C. Bosch Reitz*; 40 v. Suiker, *J. en Th. van Marselis*; 40 v. dito, *T. van Schaak*; 68 v. en vtjs. dito, *Rothuys en Co*; 38 v. dito, *van Hasselt en Co.*; 30 v. dito, *Bunge en Co.*; 30 v. dito, *C. B. Smit*; 25 v. dito, *A. Campbell en Co.*; 19 v. dito, *C. en E. van Goor*; 19 v. dito, *Charbon en Zn.*; 17 v. dito, *van Halmael en Co.*; 16 v. dito, *P. Wachter en Zn.*; 6 v. dito. *J. A. Kleeblad*; 7 v. dito, Weduwe *A. Hamilton en Meiners*; 17 b. Katoen, *J. D. Altmann*; 5 balen dito, *Insinger en Co.*; 79 k. Suiker. 5 v. dito en 3 b. Toncoboontjes, Order.

MARTHA, H. KLOCKORTER, van *Baltimore.*

113 v. Tabak, *P. Th. Bicker*; 100 v. dito, *van Beek en Jurjans*; 80 v. dito, *F. J. Beijer en Zn.*; 50 v. dito, *W. van Kempen*; 50 vaten dito, *van Lennep en Co.*; 152 v. dito en 6 v. Stelen, Order.

MARIA REIFINA, C. O. DE GROOT, van *Teneriffe.*

169 heele, 96 halve en 6 kw. p. Wijn, Gebr. *Hartsen.*

Beursberigten.

MADRID den 29 Julij.

Spanje 1 per cents 23¾; dito 3 per cents 44¼; Certificaten 3¼.

PARIJS den 1 Augustus.

Frankrijk 3 per cents 78. 40 tegen ultimo; dito 4½ per cents 103. 40 tegen ultimo; Spanje 3 per cents binnenlandsche 42¾, dito 1 pct. 22¾.

LONDEN den 1 Augustus.

De 3 per cents Geconsolideerden 97¾ voor rekening; Spanje 1 per cents 23; Portugal 4 per cents 42¾, zonder coupon; Mexico 3 per cents 26¾.

ANTWERPEN den 1 Augustus.

België 2½ per cents 53½ pap. Spanje 1 per cents 22¾ geld; dito Binnenl. 3 per cents 43¼ geld. Metalliek 5 per cents 86 pap. Er was heden weinig handel.

AMSTERDAM, 1 Augustus.

			Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.
NEDERL., Werkelijke Schuld....	2½	pCt.	63⅞	64	64
» dito dito	3	»	76¾	76 13/16	76 13/16
» dito dito	4	»	95⅛	95⅜	95⅜
» Amortis-Syndicaat.....	3½	»	95		
» Aand. Hand.-Maatsch..	4½	»	126¾		
» O. I. Leening..........	4	»	95 5/16	95 11/16	95 5/16
» Aand. Holl. Spoorw....	....				
» Rijnspoorweg	4½	»			
FRANKRIJK, Certificaten.........	3	»			
RUSLAND, Obl. *Hope & Co.*.......	5	»	109		
» dito dito 1828/29	5	»	108		
» Cert. dito 1831/33	5	»			
» dito dito 1840...	4	»	93¾	94⅛	94⅛
[illegible]	4	»			
» dito Admin. te Londen	5	»			
» dito dito dito	4½	»	100⅛		
POLEN, Aand. 1829, *fl.* 300.....	....	*f*			
» dito 1835, - 500.....	....	-	161		
» Obligatien	4	pCt.	86 5/16	86¼	86¼
SPANJE, Obligatien	1	»	23½	23 7/16	23½
» dito	3	»	48¼	48⅜	48¼
» Binnenlandsche	3	»	43¾		
» Amortisable Schuld.....	....				
» Bewijzen van Coupons...	....		6⅝	6 11/16	6 11/16
OOSTENRIJK, Obl. bij *Goll & Co.*	5	»			
» dito dito	4	»			
» dito Metall.........	5	»	82¼	82 11/16	
» dito dito Nieuwe	5	»	94¾	95¼	95¼
» dito dito lett. B.	5	»	94⅞	95⅛	95⅛
» dito dito	2½	»	42¼	42⅜	
BELGIE, Certificaten............	2½	»			
» dito *Rothschild.*	2½	»	53 11/16		
PORTUGAL, Oblig. 5 pc. thans...	4	»	42	42⅛	42⅛
» dito	4	»	39¼	39⅜	39¼
» 1853.................	3	»	39¼	39 5/16	39 5/16

Haarlemmermeer 103¾. Rusland, Certific. van Assign., 6 pc., 75¾. Denemarken, 5 pc., 104. Griekenland, 1825, 5 pc., 7½. Brazilië, 4½ pc., 97¼. Peru, 5 pc., 81½ a 81¼, gebl. 81½. Ecuador 4 5/16 a 4¼. Venezuela, Oblig. 6 pc. thans 3½ pc., 37¼; idem Uitgestelde 15¼. Grenada, Uitgest. 9¼. Mexico, 3 pc., 26¾ a 26¼. Philadelphia, bij *Hope & Co.*, 5 pc., 92 hooge nomm. Amerika, Bank-Actien 4⅜; idem Orig. 4 5/16 a 4¼. Louisiana, 5 pc., 100¾ a 101.

Prolongatie 2½ pc.

Voor Hollandsche fondsen was de markt iets gunstiger gestemd. Spaansche en Oostenrijksche waren laat beurs williger; Russische, inzonderheid 4 per cents, gevraagd en in prijs verbeterd, terwijl Zuid-Amerikaansche onveranderd bleven.

AMSTERDAM, 2 Augustus. *Ten 4 ure.*

			Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.
NEDERL., Werk. Schuld	2½	pCt.	63 13/16	63⅞	63 13/16
» » »	3	»	76¾		
» » »	4	»	95 5/16		
» Aand. Holl. Spoorweg	....				
SPANJE, Obligatien	1	»	23½	23 7/16	23½
» » Binnenl.	3	»	43¼		
» Bewijzen Coupon	....		6⅝		
PORTUGAL, te Londen............	3	*f* »			
» dito	4	»			
RUSLAND, Obl. bij *Hope* 1798/1816	5	»	109		
» dito dito 1828/29	5	»	108		
OOSTENRIJK, Metalliek...........	5	»	82⅜	82¼	
» dito A en B...	5	»	94¾		
» dito	2½	»	42¼		
MEXICO	3	»	26¼	26¼	
» Onbepaalde.............	3	»	26 5/16	26 5/16	
NOORD-AMERIKA, Bank-Actien..	....				

ROTTERDAM den 2 Augustus.

Nederlanden, Werkel. Schuld, 2½ pc., 63¾. Spanje, Buitenl., 1 pc., 23 7/16; idem, Binnenl., a *f* 6000, 3 pc., 43¼; idem, Coupons *Ardoin*, Bewijzen, 6⅝ l. k., 6 11/16 h. k., 6⅝ gebl. k.; idem, Amortisable, 5⅜. Portugal, te Londen, 3 pc., 39¼ l. k., 39 5/16 h. k. Rusland, bij *Hope en Co.*, 5 pc., 109. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 82¼ l. k., 82⅜ h. k., 82⅜ gebl. k.; idem idem, Nieuwe, 5 pc., 95; idem idem, 2½ pc., 42 5/16. Mexico, 1851, £ 100, 3 pc., 26¼; idem idem, onbep., 3 pc., 26 5/16 l. k., 26¼ h. k., 26¼ gebl. k.

Van binnenlandsche fondsen werden voor Integralen iets aangenamer prijzen bedongen. Van vreemde waren Oostenrijksche op de lagere merken van Weenen en Mexicaansche op de flaauwere koersen van Londen voor die beide fondsen lager, en meer aangeboden. Portugezen daarentegen op nieuw hooger.

Wisselkoersen.

AMSTERDAM, 2 Augustus.

		Geld.			Geld.
Hamburg	2 maanden	35 3/16.	Lissabon	3 maanden	41¼.
idem	zigt.......	35 7/16.	Porto...	3 ———	41¼.
Londen	2 maanden	11.72½.	Petersb.	2 ———	186.
idem	zigt.......	11.80.			

ROTTERDAM den 2 Augustus.

Londen....... 2 maanden *f* 11. 75, kort *f* 11. 80.

Prijzen der Buitenl. Coupons

en UITGELOTE OBLIGATIËN.

Metalliek................	*f* 27.30	Spaansche Piast.	*f* 2.46
Napelsche................	- 25.30	Hamb. Russen..........	- 36⅝
Div. Eng. in £..........	- 11.75	Russ. in Zilv. R........	- 37⅝
Eng. Russen..............	- 11.75	Poolsche in fl............	- 28⅜
Fransche.................	- 56½	Coup. Port. 1 Jan. 1848 per £ 2.......	- — —
Belgische................	- 56½	» Binn. n.° 15.......	- — —
Pruissische	- 34½	Papier Mand...........	- — —
Ween. Bank-Actien.....	- 27.30		

Marktberigten.

ROTTERDAM den 2 Augustus.

GRANEN. Tarwe. 158 ℔ withb. Poolsche *f* 355; 153 ℔ dito dito *f* 345; 162 ℔ Hoogl. Kleefs. *f* 370; 156 ℔ Meursche *f* 340. Rogge. 145 ℔ Eupatoria *f* 212.

SCHIEDAM den 2 Augustus.

GRANEN. Rogge, verkocht 143 ℔ Werder *f* 256 kont. *f* 258 6/w., 143 ℔ Archangel *f* 208 kont. *f* 210 6/w., 145 ℔ Arensburg *f* 263 6/w., 142 ℔ jarige Course *f* 223 kont. Gerst, 130 ℔ Course *f* 205 3/m.

Moutwijn, ... per Ned. Vat, zonder Fust,	*f* 23. 50	zonder
Jenever, ... » » » » »	- 27. —	de
» Amst. proef » » » » »	- 28. 25	belasting.

AMSTERDAM den 1 Augustus.

In-, Uit- en Doorvoer van Granen en Zaden gedurende de maand Julij.

Invoer: 1075 last Tarwe, 2120 last Rogge, 4 last Boekweit, 7 last 15 mud Garst, 80 last 15 mud Lijnzaad, 74 last 10 mud Koolzaad. — Uitvoer ter Zee: 26 last Tarwe, 31 last 12 mud Haver, 6 last 7 mud Erwten, 2 last 17 mud Boonen. — Doorvoer langs den Rijn: 532 last 13 mud Tarwe, 432 last 27 mud Rogge. — Ter Zee: 3 last 3 mud Rogge. — Naar België: [illegible] last 21 mud Tarwe, [illegible] last 28 mud Garst.

Den 2 Augustus.

GRANEN. Heden verkocht van Tarwe 127 ℔ O. b. Poolsche *f* 342. Van Rogge 122 ℔ Pruissische *f* 222, *f* 225; 116, 119 ℔ N. Petersb. *f* 200, *f* 210; 119 ℔ N. Donau *f* 210.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 2 Augustus.

De Najaars Koffij-Veilingen der Ned. Handel-Maatschappij in 1853 zullen plaats hebben:

te Rotterdam op maandag 5 sept.,	best. uit	216,793 b.,	ligg.	aldaar,
» Amsterdam » donderd. 8 id.,	»	» 278,275 »	»	»
	»	» 26,488 »	»	te Dordr.
	»	» 34,542 »	»	» Schied.
» Middelburg » dingsd. 13 id.,	»	» 46,943 »	»	aldaar.

De Directie geeft de verzekering, dat zij vóór hare gewone Voorjaars-Veilingen van 1854 geene andere Koffij dan de bovengemelde partijen aan de markt zal brengen.

AMSTERDAM den 2 Augustus.

RIJST. Gisteren zijn uit de eerste hand afgedaan 4000 b. ongep. Arracan, per *Hester*; prijs onbekend.

KATOEN. Van Amerikaansch zijn weder circa 200 b. verhandeld tot 34 c. voor middling.

LIVERPOOL den 29 Julij.

KOFFIJ stil, doch tegen de volgende week zijn verscheidene partijen Jamaika in veiling aangeslagen.

SUIKER was beter gevraagd; de verkoopen bestonden uit: 880 v. B. P. soorten, 4000 z. Bengaal, 300 z. Mauritius en 740 z. Madras. Goede Mauritius soorten bedongen 6 d. hoogere prijzen. Vreemde soorten waren gezocht, vooral goede kwal. De verkoopen bestaan uit 3850 k. Havanna (n.° 11) a 21/6 en 170 v. Surin. van 32/9 tot 34/.

RIJST. In deze week werden 50 tierc. Carolina a 26/ als ook eenige kleine partijtjes Bengaal van 11/3 tot 12/3 voor ord. a mooi blauw, en 2500 z. Arracan a 9/9 verkocht.

HUIDEN. In veiling vonden ca. 1800 gezouten River Plata, voor het grootste gedeelte ord. kwal., van 4½ tot 5¾ koopers, benevens 650 dr. gezouten Ceara van 5½ tot 6 d. en 620 Bahia van 5¾ tot 5⅞ d.

Van HENNEP noteert men den verkoop van 60 b. Sunn van 22/10 tot 23/15 pr. ton.

QUERCITRON was gezocht, en 50 v. Philadelphia werden van 8/6 tot 9/ verkocht.

VERWHOUT bleef ferm. De verkoopen dezer week bestonden uit 2 ladingen Campêche a £ 7. 12. 6 per ton en ca. 80 in loco van [illegible] St. Domingo noteert men alleen den verkoop van 50 ton van £ 5 tot 5. 10 volgens kwal.; 600 t. Savanilla werden van £ 5. 5 tot £ 5. 10; 50 ton Rio Hacha a £ 7 en eenige partijtjes Cuba a £ 9 verkocht. Van Limahout werden 40 ton van £ 12. 10 tot 14. 5 en van Sapanhout 50 t. tot £ 11 voor Calcutta omgezet. Camwood was gevraagd, doch met beperkten handel.

OLIEN. Olijfolie geniet goede vraag. Lijnolie gerezen en met goede omgang tot 30. Palmolie ferm op 36. 10; tot dien prijs vonden 400 in loco en op levering koopers. Terpentijnolie werd met 47/ bet.

HARST ferm op 4/6, doch tot dien prijs kan men beter koopen als verkoopen.

TALK flaauw op 53/ voor P. Y. C.; N. Amerik. tot denzelfden prijs.

ZWAVEL levendiger; 500 ton werden a £ 5. 5 voor 3de en a £ 5. 15 voor 2de kwal. voor gebruik en uitvoer afgedaan.

Van NITRADE DE SODA vonden 300 ton van 15/6 tot 16 koopers, doch deze prijs is gisteren voor eene zeilende lading geweigerd.

SALPETER was tot vorige prijzen matig gevraagd.

Van TIN werden 768 bl. a 105/ op levering, en 400 bl. a 106/ in loco verhandeld.

LIJNZAAD. 1700 b. Bombay werden van 49/6 tot 51 omgezet.

ANTWERPEN den 1 Augustus.

KOFFIJ. Ferm en wij hebben den verkoop vernomen van circa 1600 b. St. Domingo.

SUIKER. Heden werden 239 k. blond Havanna, aangevoerd per *John Rutledge*, 120 k. dito dito per *Europa* en 110 wit dito per *Beurs van Antwerpen* verkocht. Van Geraffineerde soorten noteert men den verkoop van 25,600 kil. R. G. brooden; van Candij werden ca. 1,200 k. omgezet.

RIJST. De omzettingen bepaalden zich tot den verkoop van 500 z. gepelde Arracan.

KATOEN. Er werden 99 b. Georgie en 324 b. Louisiana teruggekocht.

VERWHOUT. Heden werd de verkoop bekend van ca. [illegible] kil. Campêche St. Domingo en van 90,000 kil. dito dito op levering per *Maria Louisa* van Havre.

HONIG. Circa 70 f. werden afgedaan.

POT- en PAARLASCH. Men noteert heden den verkoop van 50 vaatjes Potasch en van 50 dito Paarlasch, beide aangevoerd per *Sultana*, van Russische Potasch werden ook nog vijftig vaatjes verhandeld.

QUERCITRON. Ca. 1000 z. Baltimore werden omgezet.

HARST. Heden had eene omzetting van 60 vaatjes plaats.

GRANEN. Voor Oostzee Tarwe werd fl. 13½ en voor Cubanca van fl. 11 tot 11½ Kat. per 80 kil. [illegible] geene omzettingen bekend, doch de markt blijft ferm.

BORDEAUX den 29 Julij.

VOORLOOP. Armagnac 87; Marmande 88, Tafia 90 a 85. De 3/6 is 2 fr. gerezen en blijft a fr. 145 disponibel.

HAVRE den 30 Julij.

KATOEN. Ferm doch kalm. Gisteren werden slechts 247 b. omgezet en heden noteert men 480 b. doch tot onveranderde prijzen.

SUIKER. Zonder directe omzettingen. In veiling werden 187 k. beschadigde Havanna van fr. 25 tot 30 per 50 kil. Ent. en 155 z. Bahia van fr. 17 tot 20 volgens kwaliteit verkocht.

RIJST. Levendiger en de verkoopen van heden bestonden uit: 808 z. disponible Bengaal van fr. 18.87½ a 90 per 50 kil.; 750 z. dito leverbaar in September en December van fr. 19. 25 tot 19. 50; 750 z. verwacht per *Belle Créole* van fr. 19 tot 19. 25 en 200 z. dito per *Victorine Melina*, a fr. 19. 50.

MEEL. Amerikaansch was iets gerezen; voor 1200 v. Genesee is fr. 38 per vat betaald.

WALVISCHBAARDEN. In veiling van heden werden 23,000 kil. gezonde Polaires van fr. 2. 11 tot 2. 16 per ½ kil. volgens kwal. verkocht.

BRESLAU den 29 Julij.

WOL. Met belangrijkeren omgang. Poolsche werd met 70 a 80 th. en Silesische met 88 a 95 th. betaald. De verkoopen bedragen ca. 2,500 qx.; daar de vraag voortgaat, zal de handel in de volgende maand waarschijnlijk levendiger zijn; van Rusland en Polen zijn in de laatste 14 dagen ca. 2000 qx. ontvangen.

RIGA den 26 Julij.

GRANEN. Door gebrek aan schepen was de omgang beperkt. De prijzen van Rogge bleven ferm doch het artikel is minder aangeboden en de koopers worden talrijker. De omgang bestond in 150 L. 117/118 ℔ Russische a 82 R. cont. en 80 L. 118/119 ℔ a 84 R. cont., tot welken prijs meer koopers als verkoopers zijn; 115/116 ℔ zijn a 82 R. cont. opgehouden. Courlandsche Rogge stil. In Gerst was de omgang beperkt en de prijzen vast. Van Haver zijn ca. 200 L. a 25 R. cont. afgedaan doch tot dien prijs zijn geene koopers meer.

HENNEP. Met beperkten handel doch met volle prijzen en goeden voorraad.

VLAS. De omgang was vrij belangrijk tot vorige prijzen die men gaarne betaalt, doch sedert eenige dagen houden de houders hooger.

LIJNZAAD. Met goeden handel, evenwel zijn de prijzen iets lager; Wassma goede kwaliteit is met 16½ R. en ordinaire met 15 a 15½ betaald.

HENNEPZAAD werd met 11¼ a 11½ R. betaald. De verkoopen bestonden uit 4/m tonnen. Men houdt op 11½ R.

VRACHTEN. Voor de Maas, Gerst fl. 36 en fl. 1. Hennep en Vlas fl. 38 en fl. 1. Voor Antwerpen Hennepzaad fl. 32 en 15 pc. Voor Abbeville Vlas 75 fr. en 15 pc.

WISSELKOERS. Op Amsterdam 190¼ P.; Antwerpen 192 P.; Hamburg 34¼ g.; ook ⅛, en bij het sluiten op nieuw ¼, Londen 38¾ meer pap. als geld; Parijs 40¾ pap.

ODESSA den 23 Julij.

GRANEN zijn op nieuw gerezen.

VRACHTEN. Voor Engeland is tot 110 sh. betaald.

GALATZ den 21 Julij.

GRANEN levendiger sedert het ontvangen der Europesche berigten; Tarwe bedingt van P. 117 tot 136 of P. B. fl. 130 a 146 per last vrij aan boord, volgens kwaliteit. Onze voorraad is van weinig belang. Voor goede Rogge vrij aan boord is P. 55 of P. B. fl. 70 betaald en men biedt P. 60 voor leveringen op September. Gerst is gerezen en wordt op P. 46 of P. B. fl. 58 gehouden. De voorraad van Lijnzaad is zeer gering en wordt op P. 75 of P. B. fl. 185 per last vrij aan boord gehouden, doch men spreekt voordeelig over den oogst, zoowel wat de hoeveelheid als wat de kwaliteit betreft.

HAVANNA den 8 Julij.

KOFFIJ onveranderd; de voorraad vermindert, en voor 1ste en 2de kwal. is van drs. 7¼ tot 8½ betaald, dat gelijk staat met 39/11 a 43/11.

Van **HONIG** is de voorraad onbeduidend; tot 2½ rs. pr. g. zijn koopers.

WAS. Witte drs. 91, Geele drs. 71.

TABAK levendig en er werden hoogere prijzen betaald. Eenige partijtjes Vuelta Abajo 1ste kwal. van ℛ 120 tot 160, 2de dito van 100 tot 150 en 3de dito 90 a 140 pr. baal zijn verkocht geworden; goede kwal. voor uitvoer bedingen drs. 40 a 60.

Uitvoer van SUIKER en KOFFIJ van Havanna en Matanzas van 1 januarij tot 7 julij 1852 en 1853.

	Kisten Suiker		Arrobes Koffij	
	1852	1853	1852	1853
Vereenigde Staten	239,981	152,966	59,843	43,054
Engeland	12,277	15,034	—	2,536
Cowes en Falmouth	271,875	229,366	81	12
Oostzee	34,425	40,964	6	130
Hamburg en Bremen	33,046	15,171	1,100	7,960
Holland	11,156	3,826	—	—
België	22,451	11,626	—	2,241
Frankrijk	45,332	53,707	5,569	18,280
Spanje	103,251	50,624	33,599	18,793
Triest en Venetië	2,500	7,507	6	11,717
Italië	35,423	29,082	15,524	5,900
Andere havens	11,287	8,607	2,131	4,198
Totalen	743,384	649,089	118,159	115,021

NEW-YORK den 19 Julij.
(*per AMERICA.*)

KATOEN. De markt is flaauw. Het excedent in de invoeren bedraagt heden 214,000 b. In het Zuiden was het weder zeer regenachtig.

NEW-ORLEANS den 14 Julij.

KATOEN. Middling is a 10¼ c. genoteerd.

MOBILE den 9 Julij.

KATOEN. Men noteert middling 10¼ c.

Advertentien.

Op heden ontvingen wij het treurig berigt, dat onze vee geliefde Behuwddochter, Zuster en Behuwdzuster, Mev.w JOHANNA WILHELMINA METTA LANDBERG, Echtgenoote van den Heer W. H. HERKLOTS, op den 18 Mei jl. te *Samarang* is overleden.

Rotterdam
31 *Julij* 1853.

H. W. HERKLOTS.
J. HERKLOTS, ENSLIE.
J. P. BEZOET DE BIE.
C. C. M. BEZOET DE BIE, LANDBERG.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed tot mijne diepe droefheid, na een smartelijk en geduldig lijden, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote, MARIA ROBERTSON, in den ouderdom van bijna 47 jaren. Allen, die haar gekend hebben, zullen gevoelen, wat ik in haar verlies.

's Gravenhage,
den 1 *Augustus* 1853.

J. C. BOON.

STOOMBOOTVAART OP SCHOTLAND.
Voor Passagiers en Goederen.

Naar **LEITH**, het Stoom-Schroefschip ***IVANHOE***, Kapit. **George Crath**; vertrekt Zaturdag 6 Augustus, **des morgens.** Adres bij *GEORGE LEVINGSTON & J. A. HOUWENS*, Agenten te Rotterdam, en bij *DONALD R. MACGREGOR*, Agent te Leith.

*** De Ondergeteekende berigt bij deze, dat zij dit jaar weder met hare

BROEDERTJESKRAAM

geplaatst is op de **Nieuwemarkt**, de tweede *Kraam* van de Kaasmarkt, en verzoekt haren Burgers en Stadgenooten weder in de gunst te staan, belovende eene prompte en zindelijke Bediening.

DOCHTER van de Wed. **G. VELTMAN.**

Heeren Geneeskundigen.

Door vertrek naar elders, om reden buiten de Practijk, wordt, *a Contant*, *TER OVERNEMING* aangeboden eene bloeijende en zeer soliede **GENEES-, HEEL- en VERLOSKUNDIGE PRACTIJK**, in eene welvarende, geheel Protestantsche en zeer volkrijke gemeente der provincie Zuidholland, ressort Dordrecht, met het **HUIS** *IN HUUR*. Adres *franco*, onder de letter V, bij de Boekhandelaren en Drukkers MENSING & DE KONING, te Rotterdam.

*** Bij den Boekhandelaar *P. K. BRAAT*, te Dordrecht is van de pers gekomen:

DE STRIJD tusschen ***MACKAY*** en ***CHRISTOPHILUS.*** Met Aanteekeningen en Bijvoegsels, uitgegeven door Dr. *J. C. ZAALBERG*, Pz. beroepen Predikant te Deventer. Prijs *f* 1. 25

Ingezonden Stukken.

Bij de vele ingekomen adressen aan de Tweede Kamer tegen de door het Ministerie voorgedragen wet tot regeling der kerkelijke aangelegenheden, zijn er ook eenige ingekomen in welke de gevoelens der adressanten zich vóór die wet verklaarden. Zullen die eenige door velen gevolgd worden? Mij dunkt, de jongste gebeurtenissen nagaande, kan het antwoord hierop niet twijfelachtig maar toestemmend wezen. *Of* door te ver gedreven liberale uitlegging der Grondwet, *of* door eene onbegrijpelijke en door niets te verschoonen onverschilligheid omtrent de godsdienstige en historische eigenaardigheid van verreweg het grootste deel der Natie, had het vorige Ministerie onderhandelingen aangeknoopt en verbindtenissen aangegaan met den Paus van Rome, de uitkomst waarvan velen in de hartader heeft getroffen. Duizende stemmen gingen daartegen op: getuigen daarvan de vele aan Z. M. ingezonden adressen. Z. M. gevoelde zich ook met die velen diep getroffen, ja gewond. Hoogstdezelve ontsloeg dat gedeelte van het Ministerie dat daartoe het meeste had aanleiding gegeven en benoemde een ander, uit mannen bestaande die HD. vertrouwen bezaten. (Dit alles waren Zr. Ms. eigen woorden. Sommige ultra's, zoo dagbladen als personen, hadden ook zoo gaarne in deze Z. M. buiten het spel willen laten. De Natie echter dacht zoo niet; gaarne ziet zij dat Z. M. ook eens een woordje medespreekt. Men denke hoe de ronde, edele, mannelijke taal in 's Konings aanspraak diepen indruk maakte en algemeen beviel.) Het nieuwe Ministerie liet de Oude Kamer uiteengaan, ja ontbond deselve en schreef eene nieuwe verkiezing uit (volgens de *Nieuwe Rotterdammer* uit vrees voor die Kamer — gelogenstraft door het wat meer om het lijf hebbende beroep op de Natie. Ja, juist schreef de *Nieuwe Rotterdammer:* Zoo ver gaat het Nieuwe Ministerie in zijne vermetelheid, dat het niet terugdeinst voor oproer onder de Natie, dat stellig het gevolg zijn zal van dat verkiezingswerk; — gelogenstraft door de ondervinding. Hoe gelukkig dat die profetiën zoo verkeerd uitkwamen!) De Nieuwe Kamer kwam bijeen, en het eerste 't geen het Ministerie voorstelde was de bewuste wet, om daardoor zoo mogelijk in het vervolg zulke en welligt nog meerdere dieper grijpende grieven te voorkomen. Veel, zeer veel werd er tegen die wet geschreven, geschreeuwd, ja gedreigd, en, zoo als wij weten, adressen in dien geest aan de Tweede Kamer ingezonden. Wat moeten de leden der Tweede Kamer in deze besluiten? Geheel de wet afstemmen, zoo als sommigen willen, of naar anderen, zij het dan ook gewijzigd, deselve aannemen? Alléén hunne eigene zienswijze volgen? Maar dat gaat niet op in een maatregel van zulk een belang. Mij dunkt het gevoelen hunner committenten mag ook wel eens in de schaal geworpen worden. Hoe kan dit geweten worden? Dagbladen (enkele uitgezonderd) geven dit niet aan; zoo als zij zoo gaarne den Volke dit diets zouden willen maken. Vóór hunne benoeming mogten zij met niemand over bepaalde punten in ruggespraak treden, zoo als in eene streek der Nederlanden heeft plaats gehad, Noordbrabant namelijk, bij het benoemen van een lid voor de Eerste Kamer, welke gepolst zijnde over de bewuste wet, daarop vermeende niet te kunnen antwoorden, en dien ten gevolge niet benoemd werd. (Wat zijn sommigen toch magtig grondwettig, als de wind in hun zeiltje blaast, maar o wee! wat laveren zij, als de koelte tegenbrast!)

Hoe kan dit nu beter worden kenbaar gemaakt dan door het indienen van adressen. Men late zich niet terughouden door het geroep van velen: „geen gevaar." Wij hebben slechts met een aandachtig oog de houding der Ultramontanen na te gaan in naburige rijken, ja, ook in ons Vaderland, zij de taal door hunne dagbladen duidelijke in geschriften kenbaar gemaakt. Men vreeze niet met anderen, dat ook onze Kerk daardoor kluisters zouden worden aangelegd. Mij dunkt die vrees is ijdel, en al ware dit zoo in zeker opzigt het geval, dan ook wat schade geleden, om grooter te voorkomen. Onze Protestantsche Kerk kan zich gemakkelijk onder de wereldlijke magt stellen, zoo lang deze zich niet het *jus in sacra* toeëigent, of zich (zoo als bij die fatale armenwet) de administratie van kerkelijk of diaconaal eigendom zoude willen gegeven zien. Men late zich eindelijk niet begoochelen door huicheltaal, of bevreesd maken door ijdel gezwets en dreigingvolle taal van zekere zijde. Neen, men zende adressen in, met eerbiedig verzoek ter aanneming dezer wet; zij het dan ook, zoo als reeds gezegd is, gewijzigd naar het oordeel van deskundigen; dan werken wij mede met Z. M. en HD. Ministerie, in het bedwingen van hen die niets anders op het oog hebben dan „heerschen," en daarom zóo gaarne „verdeeldheid" zouden willen zien, om naar hunne spreuk te handelen. Protestanten! slaat de handen in een, onderlinge verschillen ter zijde gesteld, met opzien tot Hem, die alléén waarheid is, en de waarheid, trots allen tegenstand, zal doen zegevieren!!! Maar bovenal geene hatelijkheden jegens individuën.

Eene stem uit het Overmaassche.

Het schoolonderwijs te *Oud-Beijerland.*

Tegen mijne vroegere behandeling in deze Courant van dit onderwerp heeft zich eene stem uit den vreemde opgedaan, en wel van eenen Geleerde, die mij niet alleen *logice* op mijne plaats zoekt te zetten, maar zelfs *Latijn* verstaat.

Ten aanzien van het uit den vreemde van die stem wil ik alleen opmerken, dat zij uitgaat van den Heer H. R. VOGELSANG, Burgemeester van *Strijen*, zoon van onzen Burgervader A. VOGELSANG, en alzoo herinnert aan de bekende fabel van den aap, die de pooten der kat gebruikt om de kastanjes uit het vuur te halen.

Wat de logische redenering betreft, moet ik bekennen, dat zij ver boven mijne bevatting gaat; en ze alleen dien naam geef om de daarin voorkomende kunsttermen van *ergo, conclusie*, enz. Tot mijne verdediging zal ik daarom alleen mijne vroegere *praemissen* herhalen: „vlasserij, landbouw en kleinhandel zijn in Oud-Beijerland de plaatselijke hoofdbelangen — daarvoor zijn ten aanzien van het Schoolonderwijs Lezen, Schrijven en Rekenen *noodzakelijk*, en daarbij kunnen Vaderlandsche Geschiedenis, Aardrijkskunde en nog eene menigte andere kundes zeer *nuttig* wezen, maar zijn niet noodzakelijk. — Om dit noodzakelijke Lezen, Schrijven en Rekenen aan te leeren behoeft men niet met de hulpelooze Kinderen der genoemde klassen, welke gedurende het voor het bestaan werken der Ouders alleen toezigt behoeven, gelijk dit het doel is der *aloude Kinderscholen*, te beginnen, waartoe de *nieuwerwetsche Bewaarscholen* zeer *nuttig* zijn, en is daartoe nog tijd genoeg vóór dat de ontwikkelde ligchaamskrachten eigen-arbeid veroorloven."

Eindelijk zal ik het geleerde Latijn alleen reciproceeren met:

1. *Sapienti Sat;* maar daar niet alle Couranten-Lezers zóó geleerd zijn als de Heer H. R. VOGELSANG en IK, en *Latijn verstaan*, het er vertaald bijvoegen: *dit zij den verstandigen genoeg*, om selven uit deze mijne praemissen te beoordeelen de gegrondheid mijner door den Heer VOGELSANG JUNIOR aangerande *conclusie* . . . . . „dat voor het tegenwoordige in Oud-Beijerland, waar geen gebrek aan Kinderscholen is, en waarschijnlijk nog een derde der bevolking Lezen noch Schrijven kan, nog niets anders *ten koste der Gemeente noodzakelijk is*, dan het vermelde eenvoudige Schoolonderwijs", waaruit dan van self als eene andere conclusie volgt dat het onverantwoordelijk is de reeds ondragelijk zwaar belaste Minvermogenden door alleen *nuttige en aangename* inrigtingen, welke allen blijvende lasten zijn, ten behoeve van eenige weinige belanghebbende meer gegoeden, nog erger te drukken,

2 *Punctum* of het bekende scheidingsteekenpunt, waarmede ik wil aanduiden, dat ik mijnen kostelijken tijd aan deze soort van geschrijf niet verder zal verknoeijen,

Dr. J. W. E. DE MAN.

Een Kniegezwel genezen door de

ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY.

Achttien maanden geleden vatte Mejufvrouw JONES, woonachtig in de Portugal-street te Londen, eene zware Koude, welke zich vastzette in eene harer Knieën en aan de buiging derzelve een Gezwel vormde, waardoor de Knie zoo stijf werd, dat zij die gedurende een jaar tijds niet kon buigen. Zij bezigde alle bedenkelijke middelen, doch alles vruchteloos, zoodat zij ten laatste zeer daarover ontstelde en bekommerd werd. Eindelijk wreef zij het lijdende deel elken morgen en avond in met ***Holloway's Zalf***, en gebruikte te gelijker tijd de **Pillen**, waardoor het Gezwel zich verdeelde, de Knie weder buigzaam werd en zij geene pijn meer gevoelde.

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer **N. C. M. VAN SOMEREN BRAND**, Depôthouder te **Dordrecht**; aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN**, te **'s Hertogenbosch**; alsmede te **Londen**, Strand, 244, *Holloway's Etablissement. — Door het vermeerderd debiet zijn de* ***prijzen*** *thans de volgende:*

DOOSJES PILLEN van *f* 0. 90, *f* 2. 10, *f* 3. 30, *f* 7. 75, *f* 15. 50, *f* 23. 50.
POTJES ZALF..... „ - 0. 90, - 2. 10, - 3. 30, - 8. 15, - 15. 90, - 23. 90.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

De DIRECTIE maakt bekend, dat de **Najaars-Koffijveilingen** der Maatschappij van 1853 zullen gehouden worden op de plaatsen en dagen, en bestaan uit de hoeveelheden, hieronder gemeld:

Te ROTTERDAM, *op* **Maandag 5 September** 1853,
216,793 Balen **JAVA KOFFIJ**, liggende *aldaar.*

Te AMSTERDAM, *op* **Donderdag 8 September** 1853,
278,275 Balen **JAVA KOFFIJ**, liggende *aldaar.*
126,488 „ **DITO DITO**, „ te *Dordrecht.*
34,542 „ **DITO DITO**, „ „ *Schiedam.*

Te MIDDELBURG, *op* **Dingsdag 13 September** 1853,
46,943 Balen **JAVA KOFFIJ**, liggende *aldaar.*

De Directie geeft de verzekering, dat zij vóór hare gewone Voorjaars-Veilingen van 1854 geene andere Koffij dan de bovengemelde Partijen aan de markt zal brengen.

De **Monsters** zullen op **Dingsdag** den **9 Augustus** aanstaande verkrijgbaar zijn, en de **Notitien** met de **Veil-Conditien** in tijds worden uitgegeven.

Amsterdam, 1 *Augustus* 1853.

DE MONCHY, *President.*
DE CLERCQ, *Secretaris.*

*** *Ger.d Duurlag, A. Korssendonk van Pesch, A. C. Dalen, A. van Binsbergen, J. Kolff, J. F. Sauerbier, Leonard L. Jacobson, J. Sinderam, C. van der Goes* Gz., *L. J. Plemp van Duiveland, J. Boon, J. Halberstadt* Ph. Wz., *F. W. Brinkman, J. T. Wittkamp, H. C. van der Goes, J. G. van den Abeelen* en *G. Elink Schuurman*, Makelaars te Rotterdam, zullen op Donderdag den 11 Augustus 1853, des voormiddags ten *tien* ure, in het Notarishuis aldaar, veilen:

3130/4 en 1039/8 Kisten **Congo**, 474/4 Kisten **Souchon**, 599/4 Kisten **Pecco**, 171/4 Kisten **Hysant**, 178/4 Kisten **Uxim**, 11/4 en 5/8 Kisten **Imperial** en 15/8 Kisten **Gunpowder THEE**, liggende alhier in Entrepôt, Regten *f* 20; direct aangevoerd van Shanghai, in China, per het Schip *John Philips*, Kapitein *H. Poole.*

*** Bij de Boekhandelaren *MENSING & DE KONING* te Rotterdam, is uitgegeven en verzonden:

HEINRICH VIEHOFF, **KORT BEGRIP DER TOPISCHE GEOGRAPHIE, eene Handleiding bij het Aardrijkskundig Onderwijs,** (voorzien van vele Vragen en Opgaven, ter schriftelijke en mondelinge oplossing). Naar den 3den Druk, uit het Hoogduitsch vertaald door W. VAN DEN HOONAARD. Prijs 60 *Cents.*

Dit Werkje als Leerboek der Aardrijkskunde, bewerkt naar de Grondbeginselen van Ritter, *zal, vertrouwen wij, nevens andere Werken, aan een* grondig *Onderwijs der Aardrijkskunde bevorderlijk zijn, en misschien in de rij der Leerboeken eene tot nog toe bestaan hebbende ledige ruimte kunnen innemen.*

*** PUBLIEKE AANBESTEDING.

Op Dingsdag den 9 Augustus 1853, des middags ten één ure, zal in het Koffijhuis *Nederlandsch Wapen*, aan de Korte-Hoogstraat te Rotterdam, worden aanbesteed: Het **BOUWEN** van **Twaalf WONINGEN** met **KEUKENS**, aan den Hoogen Zeedijk, onder de gemeente Kralingen. Bestek en Teekening zullen ter inzage liggen in voornoemd Koffijhuis, van af 2 dezer, terwijl de aanwijzing *in loco* zal plaats hebben daags vóór den dag der Besteding, des morgens ten 10 ure precies. Informatien zijn te bekomen bij den Architect *H. J. DE HAAS*, aan de Wijnhaven te Rotterdam.

ONDERWIJS.

Door *W. F. DANNENFELSER*, te Utrecht, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

SCHOEDLERS BOEK DER NATUUR.

Naar de *vijfde* Hoogduitsche uitgave, door J. J. ALTHEER, gr. 8°, ruim 800 bladz. met 320 Steendrukfiguren, *f* 7. 50. *In lederen band gebonden f* 8.

Afzonderlijk daarvan zijn verkrijgbaar:

PHYSICA, ...	met 96 fig.,	*f*	1. 50.
ASTRONOMIE,	» 47	»	- 1. —.
CHEMIE, ...	» 30	»	- 1. 50.
MINERALOGIE,	» 30	»	- 1. —.
BOTANIE, ...	» 97	»	- 1. —.
ZOÖLOGIE, ...	» 20	»	- 1. 50.
REGISTER			- 0. 20.

DICTIONNAIRE
Franç.-Holl., Holl.-Franç., *f* 2. —

DICTIONNAIRE
Franç.-Angl., Angl.-Franç., *f* 2. —

Wörterbuch
Holl.-Deutsch, Deutsch-Holl., *f* 2. —.

Deze drie Woordenboeken zijn keurig gebonden in heel Engelsch linnen banden en bijzonder voor Schoolgebruik geschikt.

HANDLEIDING TER BEOEFENING DER ENGELSCHE TAAL,

door

J. VAN DER BEEK, *Onderwijzer te Dussen*, en F. M. COWAN, *Lector aan het Gymnasium te Amsterdam.*

Eerste Afdeeling, ... **SPRAAKKUNST**, ... *f* 1. —.
Tweede „ .... **OPSTELLEN**, ... - 1. —.
Derde „ .... **CHRESTOMATHIE**, .. - 1. —.

Beknopte Geschiedenis der NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE,
door Prof.r L. G. VISSCHER,
1.e deel en 2.e deel 1.e stuk *f* 3. 50.

ATLAS der Geheele Aarde,
in 28 Kaarten, door E. WAGNER,
in heel linnen band... *f* 4. 20.

GESCHIEDENIS VAN NEDERLAND,
VAN DE VROEGSTE TIJDEN TOT OP HEDEN,
door ***M. J. VAN OVEN,***
Met 64 Portretten.

Ingenaaid.............................. *f* 1. 90.
Gebonden .... - 2. 20.

Te ROTTERDAM,
bij ARRENBERG & VAN REYN.